

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma

Forvaltningsplan for Bangsjøan naturreservat i Grong, Overhalla, Snåsa og Steinkjer kommuner, 2016 - 2026

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

miljøvernavdelingen

RAPPORT

2016 - 1

TITTEL:

Forvaltningsplan for Bangsjøan naturreservat

DATO:

12. februar 2016

FORFATTER:

Marie Uhlen Maurset og Suzanne Wien

ANT. SIDER:

40

Refereres som: Maurset, M. U. & Wien, S. 2016. Forvaltningsplan for Bangsjøan naturreservat. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen. Rapport 2016-1. 40 s.

AVDELING/ENHET

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag,
Miljøvernavdelingen

ANSV. SIGN:

Bjørnar Wiseth
(Miljøverndirektør)

EKSTRAKT

Forvaltningsplanen er utformet med tanke på å rettlede forvaltningen av naturreservatet slik at verneformål og verneverdiene opprettholdes. Planen er utformet i samsvar med verneforskriften, der forvaltningsutfordringer, saksbehandlingsrutiner og retningslinjer for brukerinteresser står beskrevet i forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen skal være et praktisk hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten og gi forutsigbarhet til brukere av området.

Stikkord: Bangsjøan. naturreservat.
Grong. Overhalla. Snåsa. Steinkjer.
naturforvaltning.

Innhold

Forord	4
1 Innledning	5
1.1 Verneformål	5
1.2 Områdebeskrivelse	5
1.2.1 Vegetasjon	6
1.2.2 Geologi	6
2 Naturmangfoldloven	7
3 Historikk	8
3.1 Verneprosess	8
3.1.1 Skogvern i Norge	8
3.1.2 Opprettelsen av Bangsjøan naturreservat	8
3.2 Brukshistorie	9
4 Dagens status	9
4.1 Kunnskapsstatus	10
4.2 Verneverdier	10
4.2.2 Kjerneområder	11
4.3 Bruk av området	13
5 Forvaltning av Bangsjøan naturreservat	15
5.1 Trusler mot verneverdiene	15
5.2 Forvaltningsutfordringer	15
5.3 Oppsyn og tiltak	16
5.3.1 Skjøtsel	17
5.4 Retningslinjer for brukerinteresser	17
5.4.1 Reindrift	18
5.4.2 Landbruk	19
5.4.3 Hytteiere	20
5.4.4 Jakt og fiske	22
5.4.5 Friluftsliv	23
6 Saksbehandling	24
6.1 Dispensasjonssøknader	24
6.1.1 Vurdering av dispensasjonssøknader	24
6.1.2 Retningslinjer for dispensasjonssøknader	25
6.2 Miljørettslige prinsipper ved saksbehandling	26
7 Kilder	27

Forvaltningsplan for Bangsjøan naturreservat 2016 - 2026

Vedlegg 1. Verneforskrift	28
Vedlegg 2. Artsmangfold	33
Vedlegg 3. Beskrivelse av kjerneområdene i Bangsjøan naturreservat	34
Vedlegg 4. Bruk av naturmangfoldloven §§ 8-12 i utformingen av forvaltningsplanen	39
Vedlegg 5. Vernekart for Bangsjøan naturreservat med inntegnet setersti (A)	40

Forkortelser:

FMNT – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

SNO – Statens naturoppsyn

Forord

Bangsjøan naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 16. desember 2011. Arbeidet med forvaltningsplanen startet med et oppstartsmøte i Overhalla 12.12.2012. Etter et opphold i prosessen ble arbeidet tatt opp igjen høsten 2015. Forvaltningsplanen er utarbeidet av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Formålet med opprettelsen av Bangsjøan naturreservat er å bevare et lite påvirket skogsområde med store arealer gammelskog, som inneholder både rike og varierte skogstyper. Forvaltningsplanen skal være et hjelpemiddel for å opprettholde verneformålet og fremme verneverdiene i naturreservatet. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor verneforskriftens rammer og skal gi brukere av området forutsigbarhet. Forvaltningsplanen skal videre fungere som veiledning for forvaltningsmyndigheten og beskrive saksbehandlingsrutiner. Forvaltningsplanen er ikke et juridisk bindende dokument, men skal avklare håndteringen av verne- og brukerinteresser.

Forvaltningsplanen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto av Eldar Ryan.

1 Innledning

1.1 Verneformål

Verneformålet til Bangsjøan naturreservat (ifølge § 1, vedlegg 1)

Formålet med naturreservatet er å verne et lite påvirket skogområde. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for naturmangfold.

Området har stor variasjon av skogtyper, med ganske store areal med lågurtskog og har også rikere typer som høgstaudeskog og almeskog. Truede og nær truede arter er knyttet til gamle trær, død ved og stammen til rikbarkstrær.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi som et stort område med store areal gammelskog, og varierte og rike skogtyper med sitt tilhørende arts mangfold.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Bangsjøan naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 16. desember 2011, i medhold av naturmangfoldloven. Formålet med vernet er å bevare et lite påvirket skogsområde med gammel skog, samt både rike og varierte skogstyper.

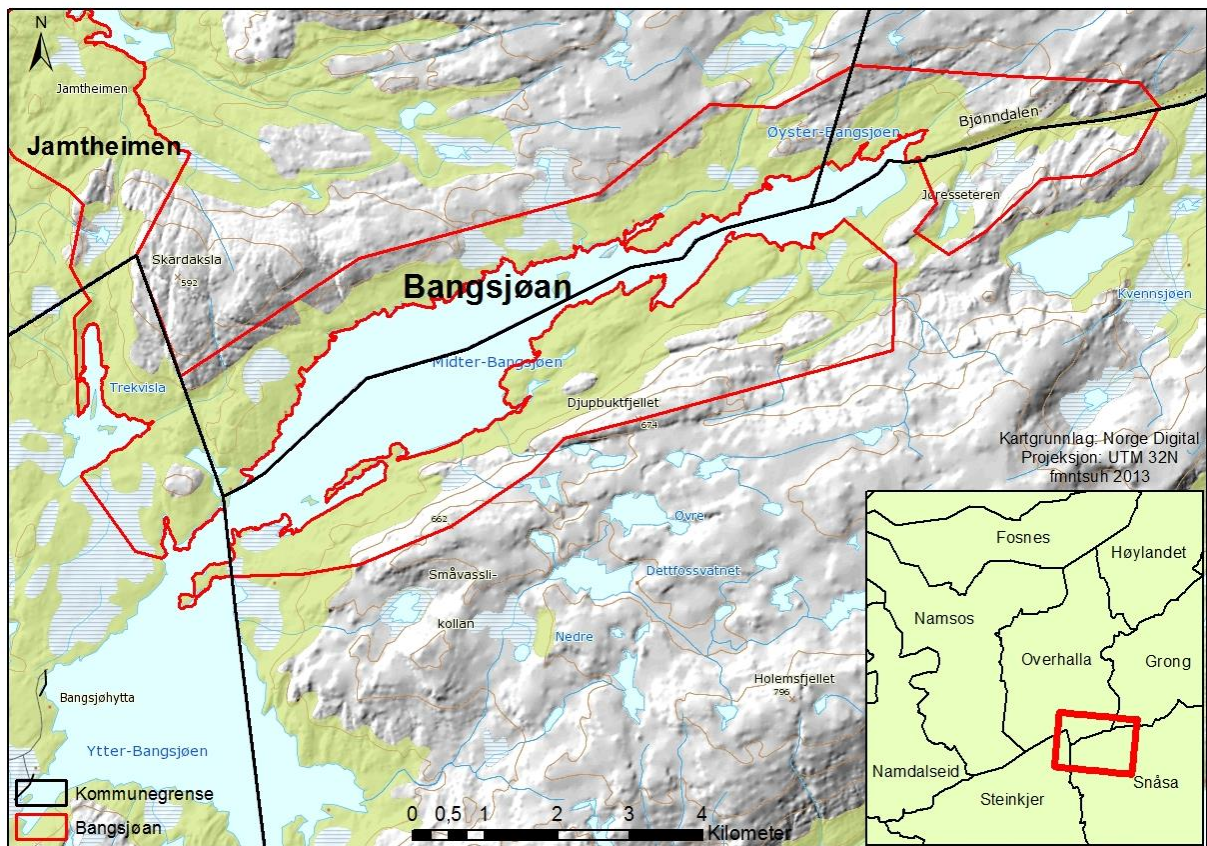
1.2 Områdebeskrivelse

Bangsjøan naturreservat dekker et areal på 34 383 daa i Overhalla, Snåsa, Grong og Steinkjer kommuner, og ligger 301 til 673 moh. Naturreservatet berører gnr./bnr. 86/1 og 87/1 i Overhalla kommune, 360/1 i Steinkjer kommune, 49/1 i Grong kommune og 81/1 i Snåsa kommune. Statskog er grunneier på disse eiendommene.

Bangsjøan naturreservat ligger rundt Midtre- og Østre-Bangsjøan, og grenser til Jamtheimen naturreservat i nordvest. Disse to naturreservatene utgjør til sammen et stort, sammenhengende område med gammel barskog, men med ulike naturverdier, noe som gir området stor verneverdi. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (FMNT) har forvaltningsansvaret for Bangsjøan naturreservat.

Tekniske inngrep og spor av menneskers bruk

- Naturreservatet grenser til den kraftregulerte innsjøen Bangsjøan (grensen for naturreservatet er trukket utenom strandsonen).
- Hytte nord for Lestessetran.
- Samlekru og sperregjerde for beitedyr mellom Trekvisla og Bangsjøan.
- Vintermerking av turløype langs Sandåa til Øyster-Bangsjøan.
- Bru over elva i Bjønndalen.

Figur 1. Bangsjøan naturreservat i Overhalla, Grong, Steinkjer og Snåsa kommuner. Grensen for naturreservatet er markert i rødt.

1.2.1 Vegetasjon

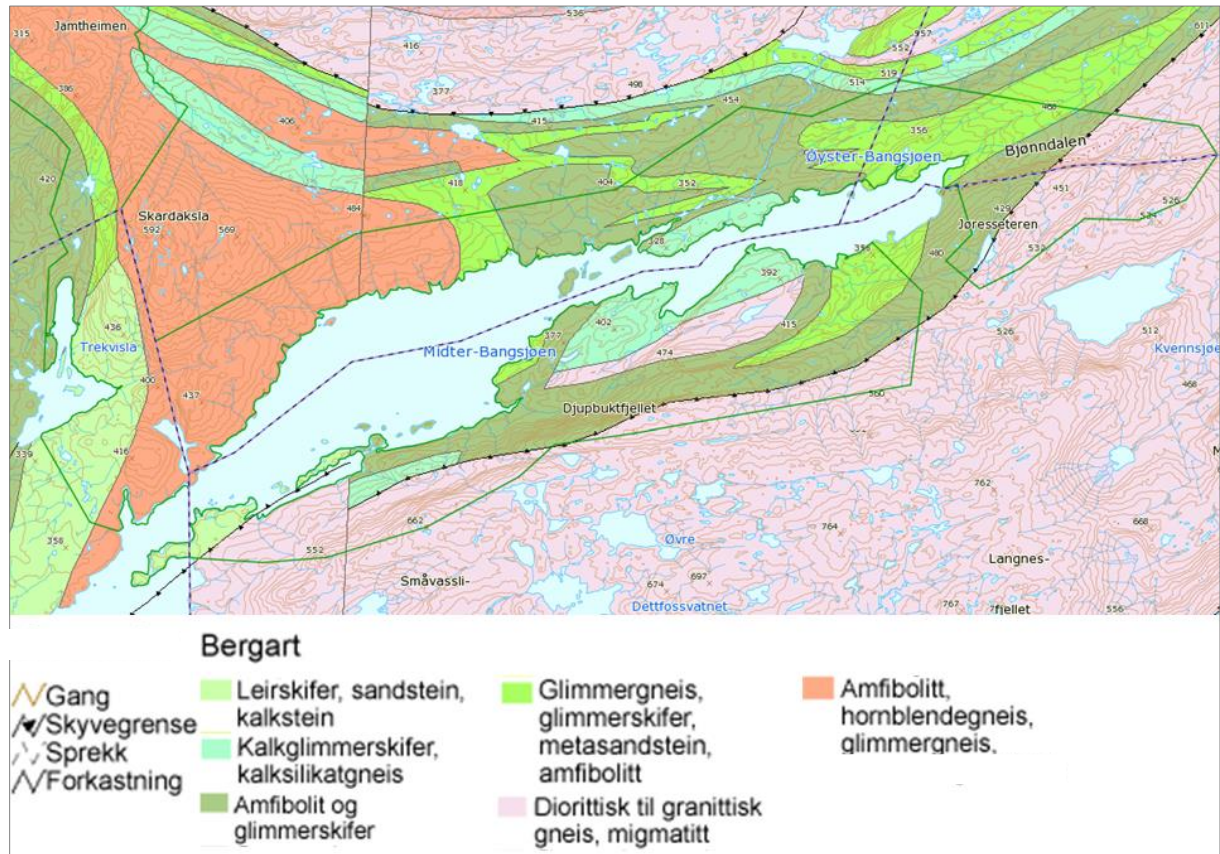
Bangsjøan naturreservat består av både skog- og fjellvegetasjon, men de største verneverdiene er knyttet til skogsområdene. Godt over 10 000 dekar er dekket av skog, hvorav mesteparten betegnes som gammel naturskog. Glissen røsslyng-blokkbærfuruskog er den dominerende skogstypen i mange områder, mens blåbærskogen overtar i mer produktive områder. Det finnes også relativt store områder med småbregneskog, en del høgstaudevegetasjon, samt noe lågurt-, kalk- og sumpskog. Gran dominerer i tresjiktet, men det finnes også en del areal med furuskog. Stedvis finnes et relativt stort innslag av lauvtrær, der bjørk dominerer. Det er imidlertid også funnet en del gråor, selje og rogn i området, samt noen få almetrær i Bjørndalen.

Av myrarealene i naturreservatet er fattige fastmatte-bakkemyrer dominerende. I en del søkk og bratte bakkemyrer er imidlertid vegetasjonen langt rikere og tydelig påvirket av basiske mineraler. Her finnes blant annet stortveblad, brudespore, nattfiol, engmarihånd, skogmarihånd m.m. Rikmyrvegetasjon er særlig utpreget i den vestre delen av naturreservatet (Heggland, Reiso og Hofton 2006)

1.2.2 Geologi

Berggrunnen ved Bangsjøan er relativt variert, med breelavsetninger i øst og leirholdig skifer med innslag av ulike kalksteinslag i vest (Heggland, Reiso og Hofton 2006). Store deler av området rundt selve Bangsjøan består av sandstein, kalkstein, glimmerskifer og

amfibolitt. Området sør for Bangsjøan har en fattigere utforming, der berggrunnen i hovedsak består av gneis og migmatitt. Området nord for Bangsjøan, mot Skardaksla og Jamtheimen, består hovedsakelig av amfibolitt og ulike typer gneis (Norges geologiske undersøkelse 2015).

Figur 2. Berggrunnskart for Bangsjøan naturreservat. Berggrunnsdata er hentet fra nasjonal berggrunnsdatabase (ngu 2015).

2 Naturmangfoldloven

Bangsjøan naturreservat er vernet med hjemmel i naturmangfoldloven § 34 (forskrifter om verneområder), § 37 (naturreservater) og § 62 (myndighet etter loven). Kapittel II i naturmangfoldloven inneholder alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk av naturen. Dette inkluderer forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer (§ 4) samt forvaltningsmål for arter (§ 5). Disse prinsippene er også gjeldende innenfor verneområder.

Naturmangfoldloven §§ 8-12 skal (i henhold til § 7) legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder arbeidet med forvaltningsplaner. I vedlegg 4 står det beskrevet hvordan disse prinsippene er brukt i utformingen av denne forvaltningsplanen.

3 Historikk

3.1 Verneprosess

3.1.1 Skogvern i Norge

Omtrent 60 % av Norges kjente fastlandsarter, og 50 % av artene på rødlista, er knyttet til skog. Hogst er en av de sterkeste negative påvirkningene på rødlisteartene i skog, og fragmentering av skogsområder skaper forflytningsproblemer for mange arter (Gjerde mfl. 2010). Skogvern er derfor viktig for å bevare rødlista arter og hindre tap av biologisk mangfold.

3.1.2 Opprettelsen av Bangsjøan naturreservat

I forbindelse med verneforslaget rundt Bangsjøan, ble det gjennomført naturfaglige registreringer i området. Bangsjøan naturreservat er et stort område med sammenhengende skog, og vurderes som regionalt verneverdig. Størrelse, arrondering og variasjon trekker verneverdien opp. Dersom man tar med Jamtheimen naturreservat, som grenser til Bangsjøan naturreservat i nordvest, gir størrelsen og variasjonen nasjonal verneverdi til dette området (Heggland, Reiso og Hofton 2006). Det finnes innslag av rikmyr, kalkrike bergvegger og rik høgstaudeskog i Bangsjøan, noe som bidrar til en rik karplanteflora i disse områdene. Det er også registrert flere rødlista arter av lav og sopp knyttet til gammel skog. Disse verdiene ble bakgrunnen for opprettelsen av Bangsjøan naturreservat.

Figur 3. Barskog rundt Svartsautjønn. Foto: Eldar Ryan.

3.2 Brukshistorie

Folk har brukt Bangsjøan og omkringliggende områder til å livnære seg i all tid. Her har det foregått jakt, fangst og fiske, setring og reindrift i lang tid. Bangsjøan bestod opprinnelig av tre innsjøer; Ytre-, Midtre-, og Østre Bangsjø. Disse innsjøene ble oppdemt i 1969, og har vært kraftregulert etter det (NVE 2015). I dag er Bangsjøan derfor en stor, sammenhengende innsjø, men navnene brukes fortsatt om de ulike delene av Bangsjøan.

Seterdrift

Det har gjennom tiden vært stor seterdrift rundt Bangsjøan. Det går en gammel setersti gjennom Bjønndalen, som tidligere ble brukt i forbindelse med seterdrifta ved Øyster-Bangsjøen. Den tradisjonelle seterdrifta tok slutt en god stund tilbake, men området har i senere tid blitt brukt som husdyrbeite, og det foregikk gjeteraktivitet frem til 70-80-tallet (Skjalg Åkerøy, pers. med.). Seterdrifta stod særlig sterkt i området ved Østre Bangsjø, og det finnes flere setrer der den dag i dag (Øyeseter, Bjørkasetra og Jøresseteren). Sør for Midtre Bangsjø lå Rennsetseteren, og på nordsiden finner vi Lestessetran (Namdal historielag 1968). På disse plassene står det bygninger den dag i dag, og selv om det ikke lenger foregår seterdrift, brukes mange av de gamle seterplassene som fritidseiendommer. På kart over Bangsjøan finnes også flere seternavn (deriblant Reinsetra, Nyseteren og Øyemsseteren), noe som tyder på at det har vært stor seteraktivitet i Bangsjøan gjennom tidene.

Skogdrift

Bangsjøan har en lang skogbrukshistorie, i likhet med mange andre skogsområder i Namdalen. Bangsjøan ligger i nedslagsfeltet til Bangdalsbruket, men tettheten av død ved og gamle trær er høyere rundt Bangsjøan enn omkringliggende områder. Engelskbruket drev kraftige gjennomhogster i store skogsområder nærliggende Bangsjøan siste halvdel av 1800-tallet, men Bangsjøan ser ikke ut til å ha blitt så sterkt påvirket som omkringliggende områder (Heggland, Reiso og Hofton 2006). Det fantes imidlertid minst én fastboende skogsarbeider i Bangsjøan på denne tida (Namdal historielag 1968), og funn av gamle stubber vitner om eldre tiders hogstaktivitet (Heggland, Reiso og Hofton 2006).

4 Dagens status

Bangsjøan er en kraftregulert innsjø som renner ut i elva Bongna, og videre til Bangsund. Selve kraftverket, med tilhørende kraftsverktunnel, ligger mellom Ytter-Bangsjøen og Snåsavatnet, og kraftreguleringen gir varierende vannstand i Bangsjøan. Strandsonen er derfor ikke tatt med i verneområdet.

Bangsjøan naturreservat er et stort naturskogsområde med få tekniske inngrep. Området bærer preg av eldre tiders seterdrift, der det blant annet går en gammel setersti gjennom Bjønndalen til Jøremsetra. Området består av intakte myr- og skogsområder og har en god økologisk tilstand. Området er også et viktig vinterbeite for rein. Naturen i dette området er

ikke utsatt for noen umiddelbare trusler, men vernet skal bidra til å sikre naturen og det biologiske mangfoldet mot skadelige inngrep i fremtiden.

4.1 Kunnskapsstatus

Bjønndalen, øst for Østre Bangsjø, ble naturkartlagt i forbindelse med barskogvernet på 1990-tallet (Gaarder 1998), men ble ikke vernet den gang. Statskog ressursdata (Prevista) gjennomførte en nøkkelbiotopkartlegging i området i 1999, hvor 12 kjerneområder av spesiell biologisk verdi ble definert. Under feltregistreringen i 2005 ble det registrert ytterligere fem kjerneområder, som førte til utvidelse av enkelte kjerneområder fra 1999. I dag er det definert 13 kjerneområder med viktige naturtyper i Bangsjøan naturreservat (Miljødirektoratet 2015). Disse kjerneområdene er kartfestet i figur 4. Utdrag fra beskrivelsen av de ulike kjerneområdene (Heggland, Reiso og Hofton 2006) er vedlagt i vedlegg 3.

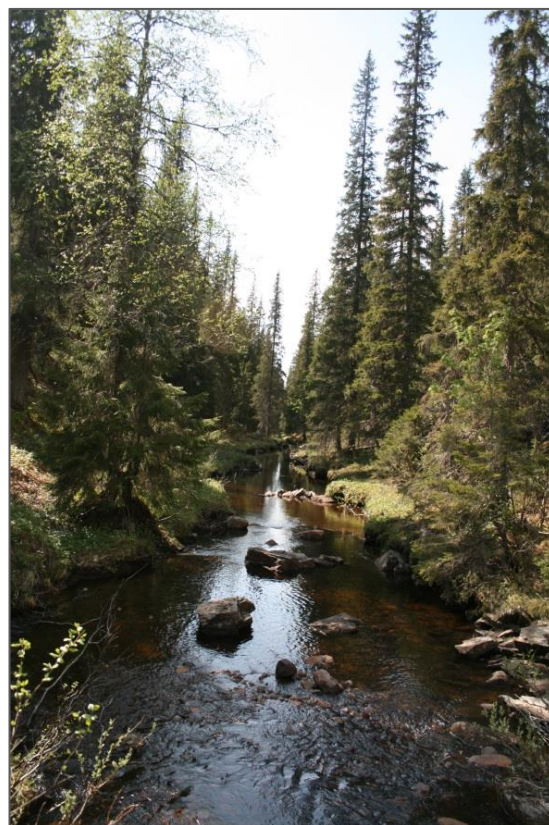
4.2 Verneverdier

Naturen i Bangsjøan naturreservat er variert, og de rike naturtypene gir området et rikt arts mangfold. En stor del av arts mangfoldet i Bangsjøan er knyttet til rikbarkstrær*, rikmyr, basepåvirket skog/eng, gamle trær og død ved. Store, sammenhengende områder med gammel skog gir rom for at naturlige, økologiske prosesser får virke. I tillegg er slike store, sammenhengende skogsområder viktige leveområder for mange dyr. Gammel barskog er viktig nødbete for rein, da skare og is i perioder kan gjøre at reinen ikke når lavbeitet på bakken (Tjåehkere sijte 2015). De store områdene med gammel barskog gjør derfor Bangsjøan til et svært verdifullt område, både med tanke på naturmangfold og reindrift.

4.2.1 Arter

Naturreservatet har en rik karplanteflora knyttet til rike skog- og myrpartier. Forekomst av gammel barskog og rikbarkstrær gir også godt utviklede lavsamfunn, og store barskogsområder er generelt viktige leveområder for fugl og annet vilt. Mengden død ved i området er middels stor, men denne mengden er forventet å øke når skogen får utvikle seg uten hogstinnegrep. Sopp- og lavfloraen er forventet å øke med mengden død ved og gamle trær.

* Rikbarkstrær er trær med næringsrik bark, med relativt høy pH (> 5.0). Dette er som regel lauvtrær.

Figur 4. Store, sammenhengende områder med naturskog gir Bangsjøan naturreservat stor verneverdi. Foto: Eldar Ryan.

Rødlistearter

Den siste versjonen av norsk rødliste for arter ble offentliggjort i 2015 (Henriksen og Hilmo 2015). Rødlistens kategorier er RE (regionalt utdødd), CR (kritisk truet), EN (sterkt truet), VU (sårbar), NT (nær truet) og DD (datamangel). Kategoriene er inndelt etter artenes risiko for å dø ut.

Svartelistearter

Artsdatabanken presenterte i 2012 en oppdatert liste over fremmede arter og svarteliste i Norge (Gederaas mfl.). Svartelistede arter blir delt i tre kategorier: LR (lav risiko), UR (ukjent risiko) og HR (høy risiko).

Sopp og lav

Det er registrert flere rødlista arter av lav og sopp i Bangsjøan naturreservat (vedlegg 2). Bjørndalen er et særlig interessant område med tanke på biologisk mangfold, der det blant annet finnes alm (VU). Funnet av fossenever (VU) i Bjørndalen er interessant, da dette er en regnskogsart som sjelden er påvist i fjellskog (Heggland, Reiso og Hofton 2006). Det er også gjort flere funn av den «sårbare» (VU) skorpelaven granbendellav i naturreservatet.

Figur 5. Det finnes godt utviklede lungeneversamfunn i Bangsjøan. Bildet viser lungenever og fossenever. Foto: Tom Hellik Hofton.

Fugl

Mesteparten av arealet i Snåsa er pekt ut som et viktig leveområde for lirype, og Bangsjøan er et viktig beiteområde for storlom (Heggland, Reiso og Hofton 2006). Store arealer av gammel skog gjør det også sannsynlig at det dette er leveområder for flere arealkrevende skogsfuglarter.

4.2.2 Kjerneområder

Kjerneområder er kartlagte områder som har blitt vurdert som lokalt viktige, viktige eller svært viktige med hensyn til biologiske verdier (se tekstboks). I Bangsjøan er 13 områder utpekt som kjerneområder. Disse områdene består stort sett av gammel barskog, men det finnes også kjerneområder med kalkskog (Damkjølen V, Granbardalen og Svartsautjønna Ø). Kjerneområdene er kartfestet i figur 6.

Kjerneområder

Et kjerneområde er et område som er spesielt viktig i forhold til biologiske verdier innenfor totalarealet. Et slikt område har gjerne en større tetthet av nøkkelementer/strukturer og/ eller indikatorarter/rødlistearter.

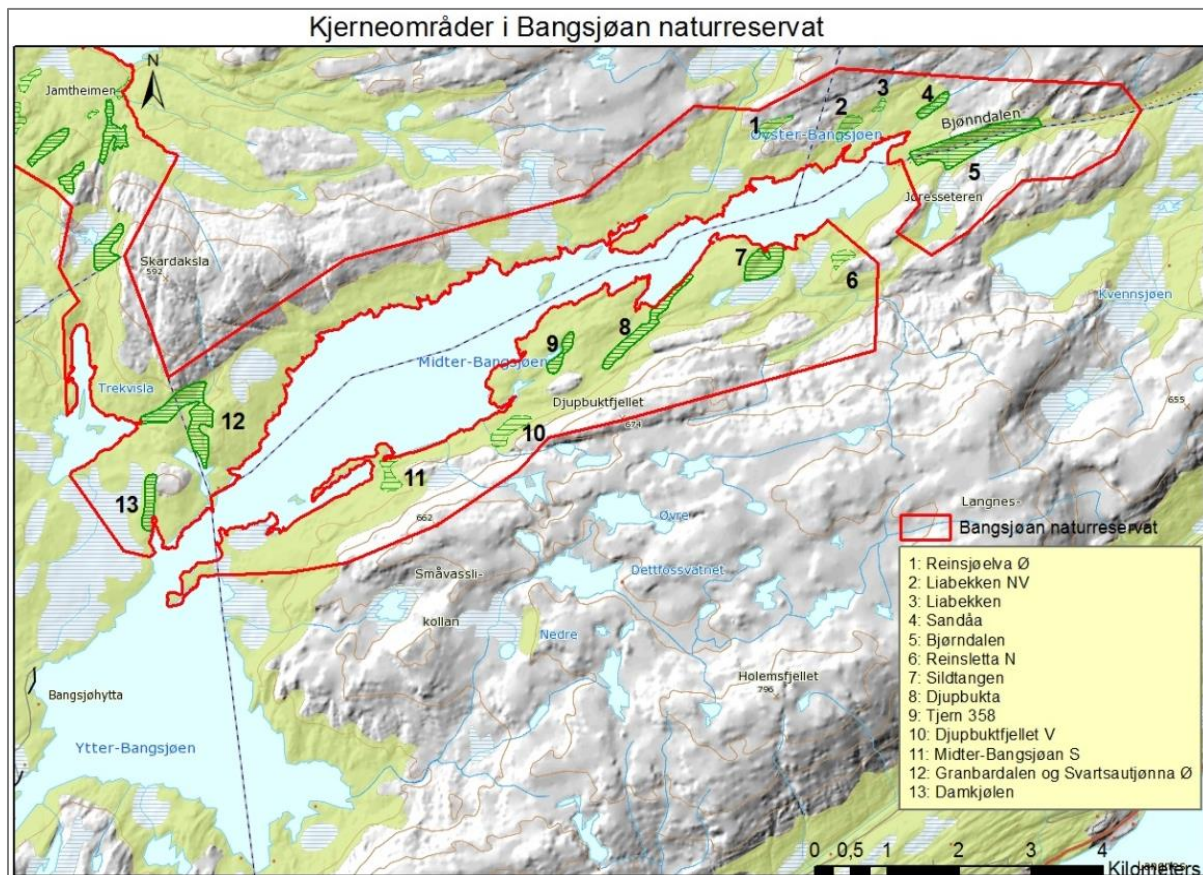
Verdivurdering av kjerneområder

Svært viktig (A): Lokaltiteter med arter eller naturtyper i rødlistekategoriene «kritisk truet» (CR) eller «sterkt truet» (EN). Lokaltiteter vurderes også som «svært viktige» dersom det er sannsynlig at slike arter finnes der.

Viktig (B): Lokaltiteter med rødlistearter i kategorien «sårbar» (VU), eller lokaltiteter hvor det er sannsynlig at disse forekommer. Lokaltiteter kan også vurderes til kategori B dersom de inneholder flere arter i kategorien «nær truet» (NT), eller dersom den inneholder naturtyper i kategoriene VU eller NT.

Lokalt viktig (C): Lokaltiteter som ikke når opp til prioritering i B-kategori, men som kan være viktige i lokal sammenheng.

(Direktoratet for naturforvaltning 2007)

Figur 6. Geografisk plassering av kjerneområdene i Bangsjøan. Kjerneområdene består av gammel granskog, med unntak av kjerneområde 12 og 13 der det finnes kalkgranskog og kalkfuruskog.

4.3 Bruk av området

Reindrift

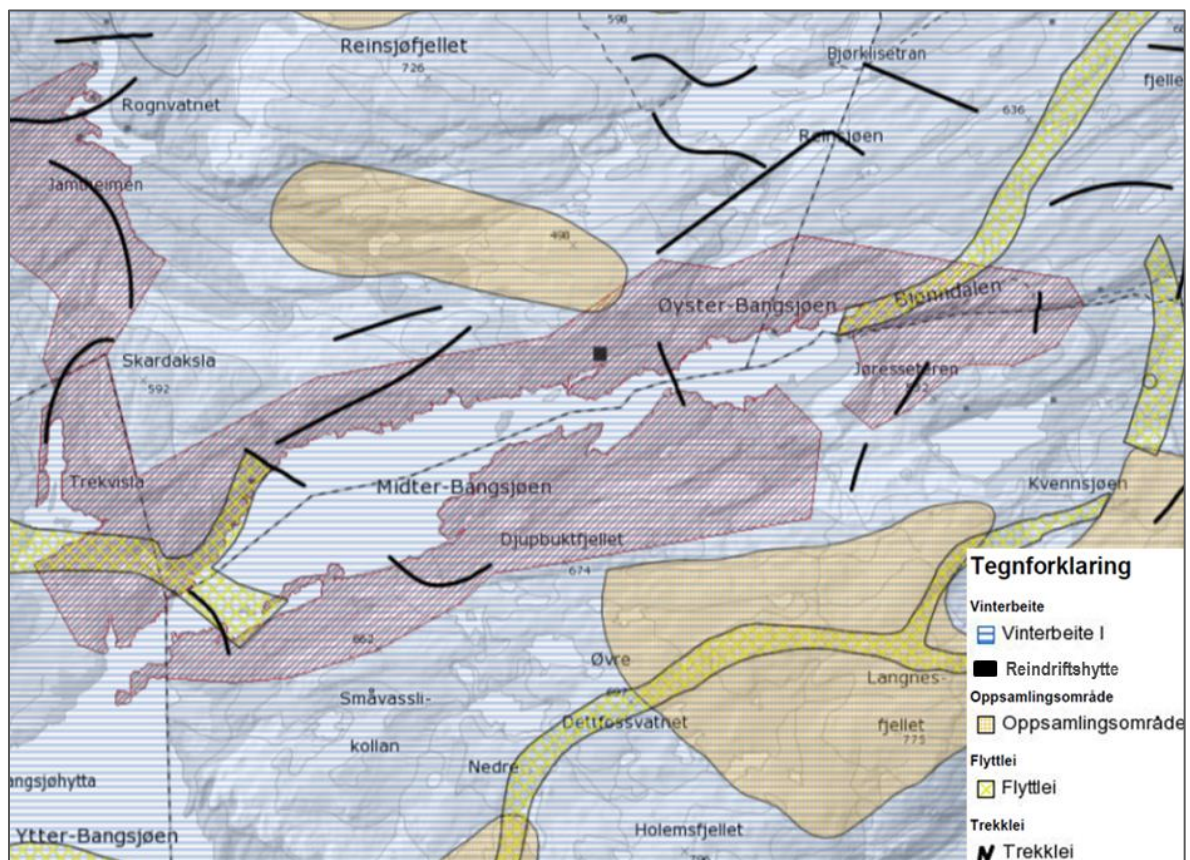
Vinterbeite I

Senvinterbeite som brukes intensivt. Dette er sikre vinterbeiter som er lite utsatt for store snømengder og nedising.

Vinterbeite II

Vinterbeite som brukes tidligere på vinteren og som regel mindre intensivt. Dette er gjerne områder med lavere beliggenhet.

Bangsjøan naturreservat ligger i Tjåhkere sijte, Østre Namdal reinbeitedistrikt. Området brukes som vinterbeite I. Dette er sikre vinterbeiter som i liten grad er utsatt for store snømengder og nedising. I perioder med mye is eller skare er nødbeiter i gammel barskog svært viktige for reindriften (Tjåhkere sijte 2015). I tillegg finnes det mange bra lavbeiter i området rundt Bangsjøan, noe som gjør at området brukes som beiteareal hver vinter (Algot Jåma, pers. med.). Dette gjør Bangsjøan til et viktig område for reindriften. Flere viktige trekk- og flyttleier finnes innenfor Bangsjøan naturreservat (anvist på kart i figur 7). Trekkleier er traséer hvor reinen trekker av seg selv, enkeltvis eller i flokk, og flyttleier er traséer der reinen trekker eller drives mellom årstidsbeitene.

Figur 7. Kartet viser gjeterhytte, viktige trekkleier for rein, flyttleier og oppsamlingsområder i- og rundt Bangsjøan naturreservat. Området brukes som vinterbeite. Kartet er hentet fra reindriftens arealbrukskart (NIBIO 2015).

Landbruk

Lokan beitelag benytter området nord for Midtre- og Ytre Bangsjø (vest for Reinsjøelva) som utmarksbeite for sau. Beitelaget har en driftshytte i naturreservatet, lokalisert nordøst for Lestesetran. Det går et beitegjerde mellom Svartsautjønna og sundet mellom Ytter- og Midter Bangsjøen.

Hytter

Det ligger flere private hytter langs Bangsjøan i nord og øst. Grensen til naturreservatet er trukket utenom disse hyttene, men hytta til Lokan beitelag ligger innenfor naturreservatet. Det finnes to hytter som leies ut av fjellstyrene i Grong (Bangsjøhytta) og Overhalla (Bangsjøstu). Bangsjøstu ligger på Lestesetran, nord for Midtre Bangsjø, mens Bangsjøhytta ligger i Grong, nord for Østre Bangsjø. I tillegg har fjellstyrene i Snåsa og Grong hytter tilknyttet Jøresseteren og Øyeseter (innerst i Østre Bangsjø), og Tjåehkere sitje har ei gjeterhytte ved utløpet av Reinsjøelva (avmerket på reindriftskartet i figur 7).

Jakt/Fiske

Det foregår jakt på elg og småvilt i Bangsjø statsallmenning. I Nordre Bangsjø statsallmenning formidles Jakkort av Fjellstyrene i Grong og Overhalla. Grong fjellstyre leier ut Bangsjøhytta, nordøst for Østre Bangsjø, mens Overhalla fjellstyre leier ut Bangsjøstu, nordvest for Midtre Bangsjø. Snåsa fjellstyre formidler jaktkort i Søndre Bangsjø statsallmenning, mens Statskog formidler jaktkort i den vestre delen av naturreservatet (Steinkjer kommune).

Fiskekort i Midtre- og Østre Bangsjø formidles av fjellstyrene i Snåsa, Overhalla og Grong. Fiske i Ytre Bangsjø formidles av Statskog.

Friluftsliv

Bangsjøan er et naturskjønt område som brukes av mange friluftinteresserte. Det går en vintermerket turløype langs Sandåa til Bjørkliseteren ved Østre Bangsjø. Denne løypa er tilknyttet løypenettverket i Geitfjellet, et turområde som brukes av folk fra Grong og hyttefolk i Bjørgan / Heia. Denne turløypa merkes av Nord-Trøndelag Turistforening / Namdal turlag. Det går også en

Figur 8. Setersti i Bjørndalen. Foto: Eldar Ryan.

gammel setersti gjennom Bjørndalen. Denne stien er ikke merket, men danner en ferdselsåre fra Østre Bangsjø til Heia i Grong. Disse turløypene brukes noe om sommeren, men avstandene er store i området, og de fleste som ferdes rundt Bangsjøan kommer inn med båt fra Ytre Bangsjø. Vinterstid er turløypene ved Østre Bangsjø noe mer brukt.

5 Forvaltning av Bangsjøan naturreservat

Naturmangfoldloven er sentral i forvaltningen av naturreservater, både i saksbehandling, arbeid med forvaltningsplaner og andre forvaltningsoppgaver. Miljøverndepartementet har utarbeidet en veileder i naturmangfoldloven kapittel II (Miljøverndepartementet 2012), som gir en innføring i praktisk bruk av disse prinsippene for ulike forvaltningsmyndigheter. I tillegg har miljødirektoratet utarbeidet et rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (Miljødirektoratet 2014), som omhandler saksbehandling og utføring av myndighet etter verneforskrifter. Disse dokumentene vil være nyttige for forvaltningsmyndigheten i den videre forvaltningen av naturreservatet.

5.1 Trusler mot verneverdiene

Verneverdiene i Bangsjøan naturreservat er knyttet til store områder med gammel skog, som er lite påvirket. Her finnes blant annet flere rødlista arter av lav og sopp, tilknyttet stammer på rikbarkstrær, død ved og gamle trær. De største truslene mot disse verneverdiene er hogst og fjerning av død ved. Slike inngrep er derfor forbudt i naturreservatet. Det ligger en del hytter langs Bangsjøan, og det foregår noe snøscooterkjøring inn til disse hyttene. Bruk av snøscooter på snødekt mark i beskjedent omfang er ikke en direkte trussel mot verneverdiene i naturreservatet, men skaper uønsket støy og kan forstyrre dyrelivet. Dette er ikke ønsket i et naturreservat, og motorferdsel er derfor i utgangspunktet forbudt i Bangsjøan naturreservat. Av aktiviteter som foregår utenfor naturreservatet ser vi ingen umiddelbare trusler mot verneverdiene.

5.2 Forvaltningsutfordringer

For å bevare verneverdiene i Bangsjøan bør det jevnlig føres oppsyn med naturtilstanden i naturreservatet. Forvaltningsplanen (deriblant skjøtsel og tiltak) kan revideres ved behov. Forvaltningsutfordringene i Bangsjøan naturreservat (tabell 1) er knyttet til å bevare områder med gammelskog, samt rike og varierte skogstyper, jf. verneformålet. Forvaltningsutfordringene er vurdert i et langsiktig perspektiv, og det kan bli aktuelt å knytte bevaringsmål til disse. Bevaringsmålene skal i tilfellet være konkrete og målbare, og registreres fortløpende i Miljødirektoratets fagsystem for verneområder (NatStat).

Tabell 1. Oversikt over langsiktige forvaltningsutfordringer for arter og naturtyper i Bangsjøan naturreservat. Se tabell 2 for tilsynsplan.

Art/naturtype	Forekomst	Forvaltningsutfordringer
Gammel barskog	I kjerneområde 1-11 (1379 daa).	Det skal forekomme gammel barskog i Bangsjøan naturreservat (minst 1379 daa). Skogen skal utvikle seg naturlig mot naturskog.
Kalkskog	I Granbardalen og Svartsautjønna Ø kjerneområde (383 daa).	Det skal forekomme kalkskog i Bangsjøan naturreservat (minst 383 daa). Det er et mål at skogen skal utvikle seg mot naturskog.

Frisk kalkfuruskog	I kjerneområdet Damkjølen V (106 daa).	Det skal forekomme frisk kalkfuruskog i Bangsjøan naturreservat (minst 106 daa). Skogen skal følge en naturlig utviklingsprosess.
Rødlistearter	Hele naturreservatet.	Utbredelsen av rødlista arter i naturreservatet skal øke ved at habitatene de lever i opprettholdes og gjennomgår naturlig utvikling.
Svartelistearter	Hele naturreservatet	Svartelista arter skal ikke forekomme.

5.3 Oppsyn og tiltak

Som forvaltningsmyndighet kan FMNT initiere oppsyn eller tiltak i naturreservatet. Aktuelle aktører i forbindelse med utføring av tiltakene kan være SNO, grunneier og eventuelle eksterne aktører. oppsynsplan for Bangsjøan naturreservat er beskrevet i tabell 2. oppsynsplanen er tett knyttet opp til forvaltningsutfordringene i tabell 1, men det er foreløpig ikke vurdert å være nødvendig med noen konkrete tiltak. Ved oppsyn av naturverdiene, kan endringer dokumenteres med bilder, og eventuelt med tekst dersom det er noe å bemerke. Dersom svartelista arter oppdages i området, skal det iverksettes tiltak for å bekjempe disse. Det vil da bli nødvendig å undersøke slike lokaliteter årlig inntil arten(e) ikke lenger er å finne.

Tabell 2. Oppsynsplan for Bangsjøan naturreservat. Tabellen er delt inn i arter/naturtype, hva slags oppsyn som skal føres, og hvor ofte.

Art/naturtype	Tilsyn	Når?
Gammel barskog	Befare aktuelle kjerneområder med gammel barskog og påse at disse habitatene er i god stand.	Hvert 10. år (fra 2017)
Kalkskog	Ved befaring, vurdere tilstanden og utviklingen til kalkskogen i kjerneområdet Granbardalen og Svartsautjønnna (383 daa).	Hvert 10. år (fra 2017)
Frisk kalkfuruskog	Ved befaring, vurdere tilstanden og utviklingen til kalkfuruskogen i kjerneområdet Damkjølen V (106 daa).	Hvert 10. år (fra 2017)
Rødlistearter	Besøke lokaliteter med rødlista arter og registrere forekomster av disse.	Hvert 10. år (fra 2017)
Svartelistearter	Befare området. Dersom svartelista arter oppdages skal disse bekjempes og lokalitetene undersøkes hvert år frem til artene ikke lenger er å finne.	Hvert 10. år fra 2017 (hvert år dersom slike oppdages)

5.3.1 Skjøtsel

Det pågår ikke skjøtsel i Bangsjøan naturreservat i dag. Ifølge naturmangfoldloven § 47 (Skjøtsel av verneområder) kan skjøtsel brukes for å oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. I Bangsjøan naturreservat er verneformålet å ta vare på et skogsområde som er lite påvirket, der verneverdiene er knyttet til store områder med gammelskog, samt varierte og rike skogstyper. Disse verneverdiene utvikles best dersom skogen får stå i fred uten større inngrep. Det vil derfor trolig ikke bli aktuelt med skjøtselstiltak i Bangsjøan. Regelmessig oppsyn med naturtilstanden vil imidlertid være viktig for å vurdere om forvaltningen ivaretar verneverdiene tilstrekkelig. Nye tiltak kan iverksettes dersom forvaltningsmyndigheten mener det er nødvendig.

5.4 Retningslinjer for brukerinteresser

Vernevedtaket er ikke til hinder for den aktiviteten som foregikk i området på vernetidspunktet. Det er tillatt å bruke naturreservatet til blant annet beiting, jakt, fiske og friluftsliv, men for å ta vare på verneverdiene i området, gir verneforskriften noen bestemmelser og forvaltningsplanen noen retningslinjer. Den generelle aktsomhetsplikten (naturmangfoldloven § 6) sier at enhver skal opptre aktsomt for å unngå skade på naturmangfoldet innenfor rimelighetens grenser. Dette gjelder i naturen generelt, både innenfor og utenfor verneområder. Retningslinjer for bruk av naturreservatet er beskrevet nedenfor under ulike brukerinteresser. Her finnes også retningslinjer om aktivitet som bør unngås for å bevare verneverdiene, men som ikke står spesifisert i verneforskriften. Under hver brukerinteresse henvises det til aktuell paragraf (§) og punkt. For generelle vernebestemmelser og regulering av ferdsel, se verneforskriften i vedlegg 1.

Forklaring av verneforskriften §§ 3-8

§ 3 Fastsetter hva som ikke er tillatt i Bangsjøan naturreservat.

§ 4 Unntak fra vernebestemmelsene i § 3.

§ 5 Fastsetter hva som ikke er tillatt av ferdsel.

§ 6 Unntak fra ferdselsbestemmelsene i § 5.

§ 7 Fastsetter tiltak som sees på som nødvendige, og som er drøftet gjennom verneprosessen. Tiltakene må omsøkes, men det gis vanligvis dispensasjon. Det kan her gis flerårige dispensasjoner.

§ 8 Det kan gis dispensasjoner til tiltak som ikke er fastsatt i § 7 dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig (*ifølge naturmangfoldloven § 48*).

55.4.1 Reindrift

Formålet med vernet av Bangsjøan omfatter bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Bangsjøan skal forvaltes slik at rasjonell reindrift fortsatt skal kunne foregå i naturreservatet. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner, og alle tiltak som kan skade samiske kulturminner må forelegges sametinget.

Reindrift i naturreservatet reguleres i all hovedsak av reindriftsloven, med mindre det er fastsatt særskilte bestemmelser i verneforskriften. I følge reindriftsloven § 62 skal det utarbeides en distriktsplan for hvert reinbeitedistrikt. For tiltak som skal omsøkes (ifølge verneforskriften) kan det for reindriften gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplanen i henhold til reindriftsloven. Tiltak som står beskrevet i distriktsplanen kan da godkjennes av FMNT med bakgrunn i denne planen. For tiltak som ikke står beskrevet i distriktsplanen, kan det etter søknad gis flerårige- eller engangstillatelser, avhengig av hva som er hensiktsmessig i hver enkelt sak.

Motorferdsel

Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift er tillatt, men leiekjørere må til enhver tid kunne fremvise skriftlig tillatelse (*ifølge § 6 punkt 3*).

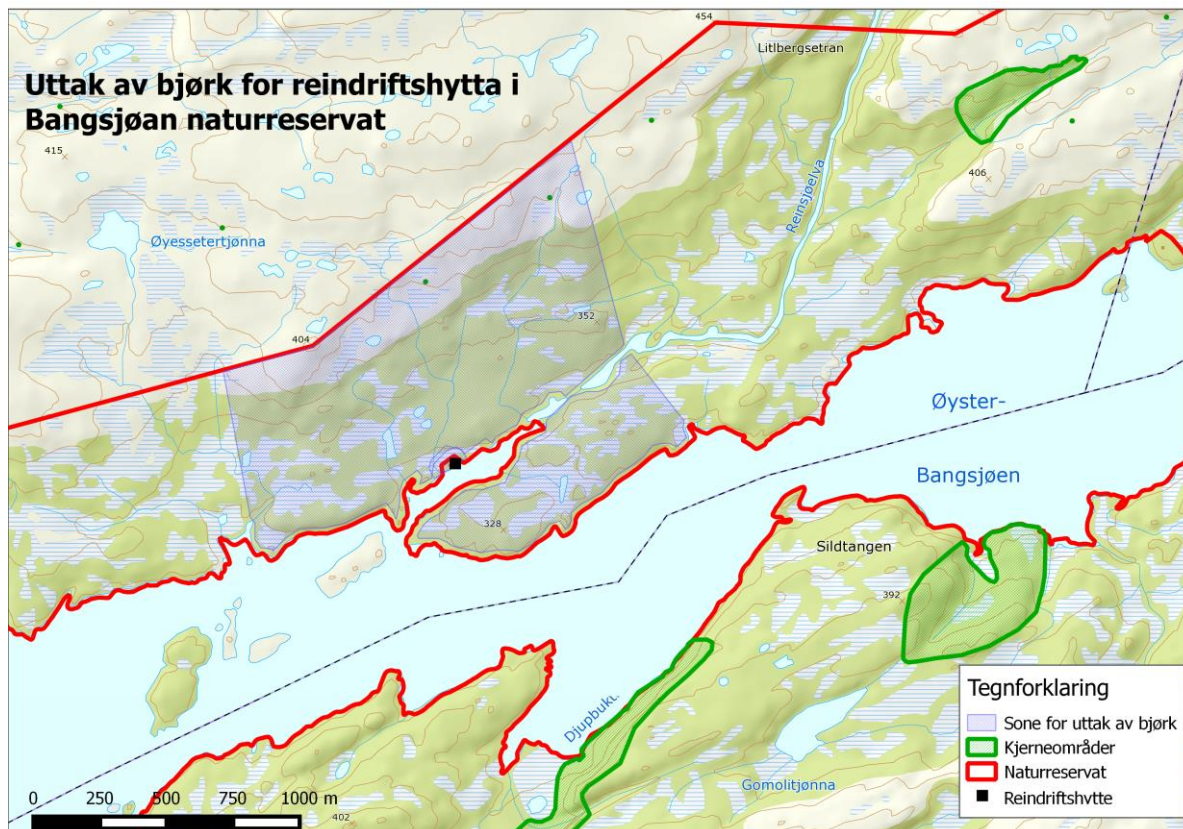
Barmarkskjøring og luftfart kan godkjennes av FMNT gjennom distriktsplanen, der dette står beskrevet. Barmarkskjøring vil imidlertid være lite aktuelt i Bangsjøan, da området brukes som vinterbeite.

Rydding og vedlikehold

Vedlikehold av anlegg og innretninger som var i bruk på vernetidspunktet er tillatt (*ifølge § 4 punkt 7*). Det kan søkes om rydding av eksisterende drivings- og kjøreleier (*ifølge § 7 punkt 12*), samt oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter (*ifølge § 7 punkt 10*). Medbrakte stolper og gjerder kan settes opp midlertidig uten søknad.

Uttak av bjørk

Det kan gis tillatelse til uttak av bjørk til brensel og til vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr (*ifølge § 7 punkt 11*). Trevirket skal ikke hentes fra kjerneområdene i naturreservatet (figur 6). Reindriftas uttak av bjørk til ved for reindriftshytta skal skje i henhold til reindriftsloven, og innenfor sonen markert i figur 9.

Figur 9. Sone for uttak av bjørk til reindriftshytta i Bangsjøan naturreservat. Kantsoner mot Bangsjøen og Reinsjøelva er ikke medregnet.

Retningslinjer for reindrift

Uttak av bjørk:

Ved hogst bør yngre trær benyttes (diameter mindre enn 15 cm ved brysthøyde).

Rydding av trekk-, flytt- og kjøreleier

Nye trær og kratt samt nedfall kan fjernes fra traséene. Dette skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av traséen.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Det kan gis flerårige tillatelser.

Oppføring av midlertidige gjerder og samleanlegg

Medbrakte gjerder og stolper kan settes opp midlertidig uten søknad. Ved oppsett av andre anlegg spesifiseres plassering i søknaden.

5.4.2 Landbruk

Beiting

Beiting er tillatt (ifølge § 4 punkt 1). Det samme gjelder vedlikehold av anlegg og innretninger (ifølge § 4 punkt 7). Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i naturreservatet, men dette gjelder ikke uttransport av syke og skadde bufe (ifølge § 6 punkt 1). I slike tilfeller

skal det gis beskjed til ansvarlig oppsyn i forkant av kjøringen, og det skal benyttes kjøretøy som er skånsomt mot markoverflaten. Dersom en ikke lykkes i å få kontakt med ansvarlig oppsyn kan beskjed gis i etterkant. Det kan søkes om oppføring av gjerder og samleanlegg for beitedyr (*ifølge § 7 punkt 14*), og utkjøring av saltslikkestein (*ifølge § 7 punkt 15*). Det kan gis flerårige tillatelser til utkjøring av saltslikkestein. Det kan søkes om bruk av motorkjøretøy i forbindelse med beiting (*ifølge § 7 punkt 17*).

Uttak av ved

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til uttak av ved etter flerårig plan mellom hytteiere og Statskog (*ifølge § 7 punkt 13*). Dette gjelder også Lokan beitelag som har ei driftshytte nord for Lestesetran.

Jord og skogbruk

Det er ikke tillatt å hogge trær eller å fjerne planter, sopp (unntatt matsopp) og lav fra naturreservatet. Det er heller ikke tillatt å plante eller så trær eller annen vegetasjon (*ifølge § 3 punkt 1*). Generelt er tiltak som kan endre naturmiljøet ikke tillatt (*ifølge § 3 punkt 3*). Noen nevnte eksempler i denne bestemmelsen er: «... drenering eller andre former for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse,..., henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempelsesmidler...».

5.4.3 Hytteiere

Motorferdsel

Hyttene i Bangsjøan ligger utenfor verneområdet, og motorisert ferdsel er i utgangspunktet forbudt i naturreservatet. Det kan imidlertid søkes om dispensasjon til nødvendig transport av ved, materiell og utstyr til hytter i området med beltekjøretøy på snødekt mark (*ifølge § 7 punkt 16*). For at dispensasjon fra verneforskriften skal gis, vil det være et krav at transporten, av ulike grunner, ikke lar seg gjennomføre utenfor naturreservatets grenser. I forbindelse med utleie av hytter gis det kun dispensasjon til utleier. Det vil si at eventuell frakt av bagasje og utstyr i forbindelse med utleie må gjøres av utleier. Ved flerårige dispensasjoner gis det tillatelse til et bestemt antall turer per vinter. Dette antallet vurderes etter behov. Det skal føres kjørebøker som sendes forvaltningsmyndigheten etter endt sesong hvert år (innen 1. juni). Motorferdsel må i tillegg søkes kommunen, som har myndighet etter motorferdselloven.

Midtre Bangsjø

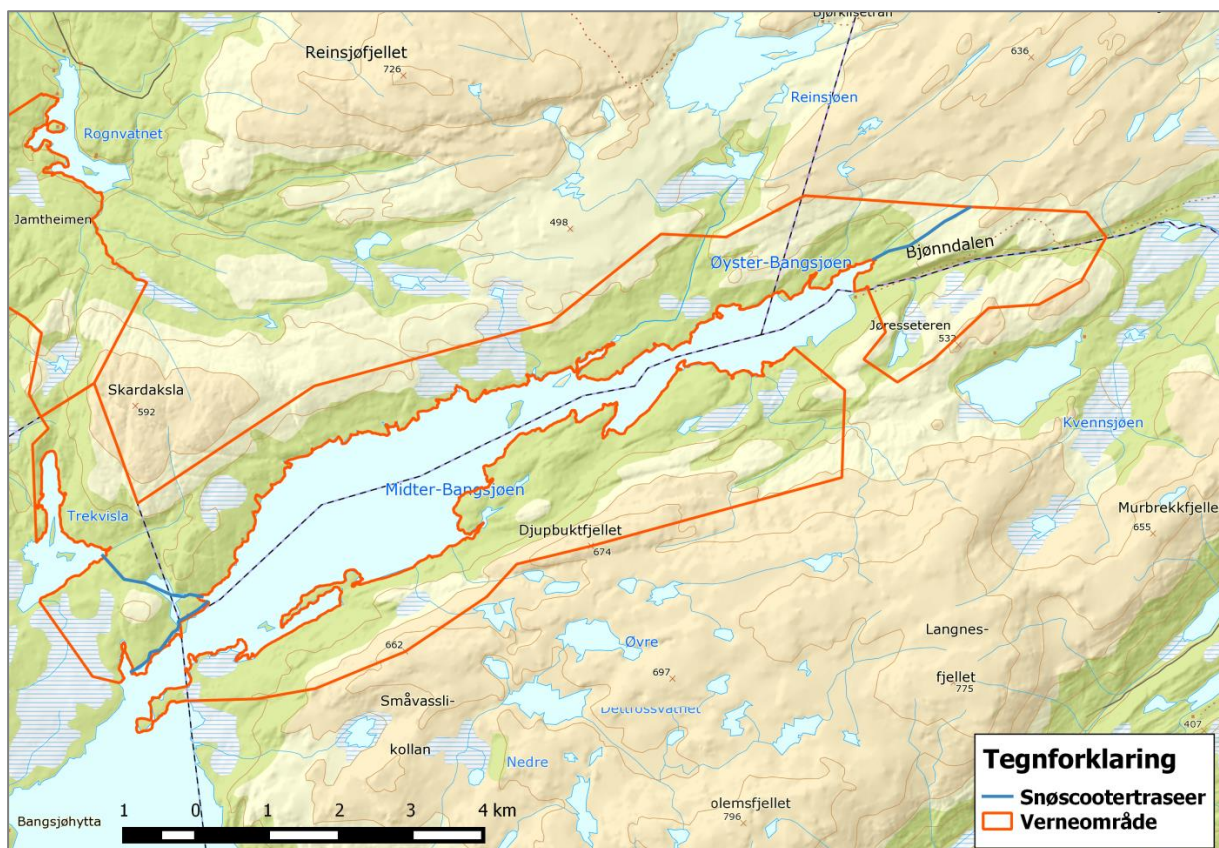
Det er ofte utrygg is i sundet mellom Ytre- og Midtre Bangsjø. Hytteiere i dette området kan derfor søke om dispensasjon til frakt av ved og utstyr gjennom naturreservatet. I dag brukes hovedsakelig traséene som er tegnet inn på kartet i figur 9, og det kan her gis flerårige dispensasjoner til Overhalla fjellstyre og andre hytteiere. Dersom det skulle bli behov for å rydde traséen for å komme frem med snøscooter skal dette omsøkes.

Østre Bangsjø

Det ble laget en åpning i naturreservatet ved Østre Bangsjø under verneprosessen for at snøscooterkjøring inn til Bangsjøan kan foregå utenfor naturreservatet. Her reguleres motorferdsel kun etter motorferdselloven. For at det skal kunne gis dispensasjon til snøscooterkjøring innenfor naturreservatet, vil det være et krav at traséen utenfor verneområdet, av ulike årsaker, ikke kan benyttes. Traséen nord for Bjørndalen (figur 9) går langs en merket vinterturløype, og brukes som innfallsport fra Heia. Denne traséen brukes blant annet av Grong fjellstyre. Grong fjellstyre og andre hytteiere kan gis flerårige dispensasjoner til frakt av ved og utstyr gjennom denne traséen.

Veiledning for dispensasjonsøknader

- Det kan gis flerårige dispensasjoner til frakt av ved og utstyr til hytter langs Bangsjøan.
- Søknad skal inneholde kart over kjøretrasé, navn på førere og tidsrom for kjøring.
- Dersom det finnes leiekjørere i området kan dispensasjonen benyttes av disse.
- Det kreves også tillatelse etter motorferdselloven fra aktuell(e) kommune(r).
- Det vil stilles krav om at kjørebok skal føres. Kjøreboka sendes FMNT etter hver sesong, innen 1. juni.

Figur 9. Traséer i Bangsjøan naturreservat der det per dags dato gis noen dispensasjoner fra ferdelsbestemmelsene til frakt av ved og utstyr med snøscooter på snødekt mark.

Uttak av ved

Hytteiere kan søke om uttak av ved i naturreservatet, men det trengs også tillatelse fra grunneier (Statskog). Dersom det foreligger en flerårig plan for uttak (mellom Statskog og hytteier) kan FMNT etter søknad godkjenne denne planen (*ifølge § 7 punkt 13*). Før det foreligger en flerårig plan gis det kun engangstillatelser. Drivved i strandsonen kan fritt brukes som ved, da strandsonen er utenom naturreservatet.

Retningslinjer

- Ved skal ikke tas fra kjerneområdene (figur 6).
- Det skal ikke tas ut døde trær eller vindfall.
- Gammel gran og store trær av gran og furu skal ikke hogges (diameter over ca. 30 cm ved brysthøyde).
- Dersom det gis dispensasjon til å ta ut ved, bør yngre trær av gran og bjørk benyttes (diameter mindre enn 15 cm ved brysthøyde).
- Det kreves tillatelse fra både grunneier (Statskog) og forvaltningsmyndigheten (FMNT).

5.4.4 Jakt og fiske

Jakt, fangst og fiske reguleres etter viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven (*ifølge § 4 punkt 2*). Jakt- og fiskekort formidles av fjellstyrene (i Overhalla, Grong og Snåsa kommuner) og Statskog (i Steinkjer kommune). Skadefelling av store rovdyr er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk (*ifølge § 4 punkt 3*).

All vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet fra ødeleggelse, men fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt (for å få bedre sikt) er tillatt (*ifølge § 4 punkt 4*). Det er ikke tillatt å ta ned hele stander eller enkelttrær. Det er tillatt å sette opp midlertidige mobile jakttårn, som fjernes etter endt jakt sesong, i forbindelse med storviltjakt (*ifølge § 4 punkt 5*). Grunneiers tillatelse bør i tilfellet innhentes før anlegget settes opp.

Uttransport av felt storvilt

Uttransport av felt elg og hjort er tillatt dersom en bruker lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget (*ifølge § 6 punkt 2*). Ved terrengskade av betydning vil tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene. Dersom andre kjøretøy skal benyttes til uttransport, må dette omsøkes (*ifølge § 7 punkt 2*).

Retningslinjer

Uttransport av felt storvilt bør foregå utenom våte myrpartier for å unngå varige kjørespor.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Uttransport av storvilt med annet kjøretøy

Søknad må inneholde tidsrom for kjøringen, hva slags kjøretøy som skal benyttes, og hvem som er fører(e) av kjøretøyet.

5.4.5 Friluftsliv

Alle er velkommen til å ferdes i området etter allemannsretten i friluftsløven, men utøvelse av friluftsliv skal ikke være til skade for verneverdiene eller til ulempe for reindrift og landbruk.

Verneforskriften § 3

«I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet»

Ferdse

Hunder skal holdes i bånd jf. Båndtvangen (1. april – 20. august). Bruk av motoriserte kjøretøy er forbudt (*ifølge § 5 punkt 1*). Det samme gjelder sykling og bruk av hest og kjerre utenom eksisterende veier (*ifølge § 5 punkt 2*), men siden det ikke finnes veier i naturreservatet er disse aktivitetene uaktuelle. Skånsom ridning er imidlertid tillatt (*ifølge § 6 punkt 4*).

Arrangementer

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer og andre arrangementer er i utgangspunktet forbudt (*ifølge § 3 punkt 4*), men det kan her søkes om avgrenset bruk av reservatet (*ifølge § 7 punkt 6*). Et fåtall telt, en skoleklasse på tur eller tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av ideelle foreninger, barnehager mv, regnes ikke som større arrangementer og omfattes ikke av forbudet. I tvilstilfeller skal aktiviteten omsøkes.

Bålbrenning

Bålbrenning og skånsomt uttak av virke til bål og friluftsliv er tillatt, men tørr gran og furu (gadd) skal ikke felles (*ifølge § 4 punkt 10*).

Bær og matsopp

Sanking av bær og matsopp er tillatt (*ifølge § 4 punkt 6*), men ellers er all vegetasjon, inkludert døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse (*ifølge § 3 punkt 1*).

Rydding og vedlikehold av turløyper

Eksisterende stier kan ryddes uten søknad (*ifølge § 4 punkt 9*). Det samme gjelder vedlikehold av turløypemerking av vintertraséen til Grong fjellstyrehytte (*ifølge § 4 punkt 8*), og vedlikehold av setersti avmerket på vernekartet (*ifølge § 4 punkt 7*).

Retningslinjer

Rydding av stier:

Dette gjøres ved å kappe vekk den delen av treet som ligger over stien, slik at stien åpnes igjen. Bestemmelsen gjelder innenfor stiens eksisterende bredde. Nedfall skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av stien.

6 Saksbehandling

FMNT er forvaltningsmyndighet i Bangsjøan naturreservat, og søknader om tillatelser eller dispensasjoner fra verneforskriften sendes forvaltningsmyndigheten.

6.1 Dispensasjonssøknader

Hva som er tillatt, samt hva som kan tillates etter dispensasjon, er beskrevet i kapittel 5.4 i forvaltningsplanen, der det refereres til verneforskriften.

6.1.1 Vurdering av dispensasjonssøknader

Lovverk

I tilfeller der det søkes om dispensasjoner som ikke er nevnt i verneforskriften § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) må søknaden behandles etter verneforskriften § 8 (generelle dispensasjonsbestemmelser). Tiltaket kan gis dispensasjon dersom det ikke har nevneverdig negativ virkning på verneverdiene, eller går imot vernets formål. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved vurdering av omsøkte tiltak.

Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene for Bangsjøan naturreservat sendes FMNT, men normalt vil man også trenge tillatelse fra kommunen etter annet lovverk. Dette gjelder blant annet saker som behandles etter plan- og bygningsloven eller motorferdselloven. Forvaltningsmyndigheten behandler søknaden kun etter verneforskriften, og et tiltak i naturreservatet vil derfor som regel trenge tillatelse både fra forvaltningsmyndigheten, kommunen og grunneier. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften, før den eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres etter annet lovverk.

Vilkår

Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår knyttet til tillatelser, så lenge vilkårene har saklig sammenheng med tillatelsen. Forvaltningsmyndigheten må i hver enkelt sak vurdere om det skal settes vilkår, og hvilke, for å ivareta verneformålet.

Ved eventuelle brudd på vilkårene gitt i dispensasjonen, har forvaltningsmyndigheten som fattet vedtaket om dispensasjon, anledning til å trekke eller omgjøre vedtaket (*ifølge naturmangfoldloven § 67*). Om det blir oppdaget skader i terrenget etter aktivitet, kan forvaltningsmyndigheten kreve oppretting på brukers regning (*ifølge naturmangfoldloven § 69*).

Vedtak

Alle vedtak legges inn i miljøvedtaksregisteret. Kommunen, SNO og miljødirektoratet skal ha kopi av alle vedtak. Politiet skal ha kopi i motorferdselsaker. Sametinget og fylkeskommunen skal også ha kopi av vedtaket dersom det berører kulturminner.

Oppsyn

SNO har ansvar for oppsyn i Bangsjøan naturreservat. De fører kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes.

6.1.2 Retningslinjer for dispensasjonssøknader

- Søknader om motorferdsel i utmark skal sendes både til kommunen og FMNT (benytt kommunens skjema).
- Ved søknad om bruk av snøscooter skal kart over kjøretrasé vedlegges.
- I byggesaker legges skisse av bygninger / tilbygg ved søknaden. Ved tillatelse etter verneforskriften, må kommunen omsøkes for tillatelse etter plan- og bygningsloven.
- Ved grove brudd på tillatelser/dispensasjoner skal vedtaket gjøres om og tillatelsen inndras. Politianmeldelse vil bli vurdert. Slike vilkårsbrudd vil bli tillagt vekt ved eventuelle nye søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene.
- Det er rom for at brukere av området kan få flerårige tillatelser. Det er vanlig at det stilles vilkår, for eksempel føring av kjørebok.

Tekstboksen gir en oversikt over hva dispensasjonssøknader skal inneholde.

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften skal inneholde:

- Tiltakshavers navn/søkers navn og adresse
- Kart med inntegnet plassering av tiltaket
- Eiendomsforhold (evt. grunneiers tillatelse)
- Beskrivelse av tiltaket, omfang, varighet og sannsynlig innvirkning på verneverdiene
- Hvilke naturtyper og naturverdier som blir berørt (om dette er kjent)

6.2 Miljørettslige prinsipper ved saksbehandling

I følge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for offentlige beslutninger. Det vil si at disse prinsippene skal vurderes, og at det skal fremgå i avgjørelsen hvordan de er tatt hensyn til og vektlagt. Nedenfor beskrives de fem prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper, naturens tilstand og effekt av påvirkninger. I hver enkelt dispensasjonssøknad vurderes derfor:

- 1) Hvilke naturverdier finnes på stedet?
- 2) Hva er effekten av det omsøkte tiltaket på disse verdiene?
- 3) Hvor er denne kunnskapen hentet fra (rapporter, generell kunnskap, erfaringer osv.)?

§ 9 Føre-var-prinsippet

Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap til å kunne si noe om virkningen av det omsøkte tiltaket på naturmiljøet skal føre-var-prinsippet benyttes.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Samlet belastning på økosystemet skal vurderes. Under behandlingen av dispensasjonssøknader skal det derfor vurderes hva slags belastning økosystemet har vært utsatt for (i form av tidligere og nåværende tiltak og bruk), hva det trolig vil bli utsatt for i fremtiden, og hva den samlede belastningen på økosystemet vil bli dersom dispensasjonen gis.

§ 11 Kostnader ved miljøforringelse

Den som gjør skade på miljøet skal bære kostnadene. Det kan altså bli satt krav om at tiltakshaver å utbedre skadene tiltaket har medført, eller at tiltakshaver må dekke kostnadene ved å hindre skade på naturmangfoldet.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det skal velges de driftsmetoder, teknikker og den lokalisering av tiltaket som gir minst skade på naturen. Det skal derfor alltid vurderes om det finnes alternative lokaliseringer, og om disse gir mindre skade på naturmangfoldet. Det skal også alltid vurderes om det finnes andre teknikker eller driftsmetoder som gir mindre skade.

7 Kilder

Artsdatabanken 2015. Artsportalen. <http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/>. Sist besøkt 07.10.15

Direktoratet for naturforvaltning 2007. *Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold*. DN håndbok 13 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

Gaarder, G. 1998. *Inventering av barskog i Midt-Norge og Buskerud i 1997*. Miljøfaglig utredning, rapport 1998: 1. 80 s.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L.-K. (red.) 2012. *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*. Artsdatabanken, Trondheim.

Gjerde, I., Brandrud, T. E., Ohlson, M. og Ødegaard, F. 2010. Skog – I: Kålås, J. A., Henriksen, S., Skjelseth, S. og Viken, Å. (red.) 2010. *Miljøforhold og påvirkning er for rødlistearter*. Artsdatabanken, Trondheim.

Heggland, A., Reiso, S., Hofton, T. H. 2006. *Naturverdier for lokalitet Bangsjøan, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog 2005, DP2*. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. *Norsk rødliste for arter 2015*. Artsdatabanken, Norge.

Namdal Historielag, Årbok for Namdalen 1968 s.91. *Bongsjøan*. Skriftstyrer: P Jæger-Leirvik. Av Olav Bjerken.

Miljødirektoratet. 2014. *Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter*. M106-2014, 24 s.

Miljødirektoratet. 2015. <http://kart.naturbase.no/> sist besøkt 07.10.15

Miljøverndepartementet. 2012. *Naturmangfoldloven kapittel II, Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk – en praktisk innføring*. T-1514. 46 s.

NIBIO, 2015. <http://www.skogoglandskap.no/kart/kilden>. Sist besøkt 25.09.15

Norges geologiske undersøkelse (NGU). 2015. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/> sist besøkt 05.10.15

Norges vassdrags- og energidirektorat. 2015. NVE Atlas, <http://atlas.nve.no/SilverlightViewer/?Viewer=NVEAtlas>. Sist besøkt 13.10.15

Tjåehkere Sijte. 2015. *Distriktsplan 2015 – 2019*.

Vedlegg 1. Verneforskrift

Forskrift om vern av Bangsjøan naturreservat, Overhalla, Snåsa, Grong og Steinkjer kommuner, Nord-Trøndelag

Dato: FOR-2011-12-16-1292

Publisert: II 2011 hefte 5

Ikrafttredelse: 16.12.2011

Sist endret: FOR-2013-03-15-284 fra 01.07.2013

Gjelder for: Overhalla, Snåsa, Grong og Steinkjer kommuner, Nord-Trøndelag

Hjemmel: LOV-2009-06-19-100-§34, LOV-2009-06-19-100-§37, LOV-2009-06-19-100-§62

Kunngjort: 20.12.2011 kl. 15.10

Korttittel: Forskrift om Bangsjøan naturreservat

Heimel: Fastsatt ved kgl.res. 16. desember 2011 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å verne et lite påvirket skogområde. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for naturmangfold.

Området har stor variasjon av skogtyper, med ganske store areal med lågurtskog og har også rikere typer som høgstaudeskog og almeskog. Truede og nær truede arter er knyttet til gamle trær, død ved og stammen til rikbarkstrær.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi som et stort område med store areal gammelskog, og varierte og rike skogtyper med sitt tilhørende arts mangfold.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: 86/1 og 87/1 i Overhalla kommune, 360/1 i Steinkjer kommune, 49/1 i Grong kommune og 81/1 i Snåsa kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 34 384 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:45 000, datert Miljøverndepartementet desember 2011. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Overhalla, Snåsa, Grong og Steinkjer kommuner, hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen er ikke uttømmende.

4. Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Beiting.
2. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
3. Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
4. Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt.
5. Oppsetting av enkle midlertidige eller mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt.
6. Sanking av bær og matsopp.
7. Vedlikehold av anlegg og innretninger, herunder eksisterende setersti avmerket på vernekartet (A).
8. Vedlikehold av turløypemerking vinter på trasé til Grong fjellstyrehytte.
9. Rydding av eksisterende stier, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien.
10. Skånsomt uttak av virke for enkelt friluftsliv og bål på stedet. Tørr gran og tørr furu (gadd) skal ikke felles.

11. Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander. Bestemmelsen gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødlisten, eller uttak av særegne vekstformer på trær (for eksempel rikuler).

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

1. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
2. Bruk av sykkel, hest og kjerre utenom eksisterende veger er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingskjøring.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
2. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
3. Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
4. Skånsom riding.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvingsvirksomhet knyttet til formål nevnt i § 6 første ledd.
2. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn nevnt i § 6 annet ledd nr. 2.

Forvaltningsplan for Bangsjøan naturreservat 2016 - 2026

3. Nødvendig motorferdsel for vedlikehold av anlegg og innretninger som nevnt i § 4 nr. 7.
4. Istandsetting, skjøtsel og vedlikehold av kulturminner.
5. Hogst av etablerte plantefelt.
6. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr. 4.
7. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
8. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.
9. Start og landing med helikopter i forbindelse med reindrift.
10. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
11. Reindriftenes nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr, i samsvar med forvaltningsplan.
12. Rydding av eksisterende drivingslei og kjørelei i reindriften, i samsvar med forvaltningsplan.
13. At grunneier (Statskog) kan utvise ved til hytter i området etter flerårig plan.
14. Oppføring av gjerder og samleanlegg for beite.
15. Utkjøring av saltslikkestein.
16. Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter og setre i verneområdet etter fastlagt trasé.
17. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med beiting som nevnt i § 4 nr. 1.
18. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppføring av gjerder og samleanlegg for beite som nevnt i § 7 nr. 14.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet.

§ 10. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet.

Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsorden som etableres.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2. Artsmangfold

Tabell 3. Tabellen viser rødlista arter som har blitt registrert i Bangsjøan naturreservat under feltregistreringen 11.08.05 (Heggland, Reiso og Hofton 2006). Voksested er hentet fra kriteriedokumentasjon i artsdatabankens artsportal (Artsdatabanken 2015).

Art	Gruppe	Status *	Antall funn'	Funnsted (kjerneområde)	Voksested ¹
Fossenever <i>Lobaria hallii</i>	Busk- og bladlav	VU	1	1	Sumpskog med gran eller gråor
Granbendellav <i>Bactrospora corticola</i>	Skorpelav	VU	6	1, 3, 11, 13	Gran i gammel granskog
Gråsobeger <i>Cyphelium inquinans</i>	Skorpelav	VU	1	Ukjent	Gamle og døde gran- og furutrær
Huldrelav <i>Gyalecta friesii</i>	Skorpelav	NT	4	4	Rothuler i gamle bartrær
Rustdoggnål <i>Sclerophora coniophaea</i>	Skorpelav	NT	1	6	Gamle trær og høgstubber
Kystdoggnål <i>Sclerophora peronella</i>	Skorpelav	NT	1	1	Gamle lauvtrær og høgstubber
Rødskivevokssopp <i>Hygrocybe quieta</i>	Markboende sopp	NT	1	1	Naturbeitemark, grasmark og skog
Svartsonekjuke <i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Vedboende sopp	NT	22	1, 3, 5, 6, 9, 11, 13	Grove læger av gran (sjelden furu)
Tyrikjuke <i>Sidera lenis</i>	Vedboende sopp	NT	2	Ukjent	Godt nedbrutte furulæger

* Røddlistestatus pr. 2015 (Artsdatabanken 2015).

' Antall funn under feltregistrering 11.08.05 (Heggland, Reiso og Hofton 2006).

¹ Informasjonen er hentet fra nettversjonen av rødlista 2015 (Artsdatabanken 2015)

Vedlegg 3. Beskrivelse av kjerneområdene i Bangsjøan naturreservat

Utdrag fra «Naturverdier for lokalitet Bangsjøan, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog 2005» (Heggland, Reiso og Hofton 2006):

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Bangsjøan. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet i figur 6.

1 Reinsjøelva Ø

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

VERDI: C, Hoh: 380-420 moh

Areal: 63,3daa

Sørøstvendt bekkedal med eldre granskog. Blåbær- og småbregneskog dominerer. Skogen er godt sjiktet med flere gamle trær og spredt med gadd og godt nedbrutte læger. Skogen er tidligere plukkhogget. Fuktig lokalmiljø, spredt med død ved og gamle trær gir verdi C (lokalt viktig).

2 Liabekken NV

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

UTM: Ø: 362000, N: 7138300

VERDI: C, Hoh: 340-380 moh

Areal: 62,5daa

Sørøstvendt lise med eldre granskog. Blåbær- og småbregneskog dominerer. Enkelte rike sig med høgstauder og rikmyrsarter. Skogen er glissen og godt sjiktet. Det finnes en del gamle trær og spredt med læger og gadd i alle stadier. Ferske og gamle læger dominerer. Skogen er tidligere plukkhogget. Rike sig, spredt med død ved og gamle trær gir verdi C (lokalt viktig).

3 Liabekken

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

UTM: Ø: 362500, N: 7138400

VERDI: C, Hoh: 360-400 moh

Areal: 18,6daa

Sørvendt liten grunn bekkedal med frodig vegetasjon. Blåbær- og småbregneskog dominerer feltsjiktet, men det er også innslag av høgstaudivegetasjon. Granskog dominerer med innslag av furu, bjørk og rogn. En liten foss finnes sentralt i dalen. Granskogen er godt sjiktet med en del gamle trær. Det finnes noe gadd og spredt med læger. Skogen er tidligere plukkhogget. Fuktig lokalmiljø, spredt med død ved og gamle trær gir verdi C (lokalt viktig).

4 Sandåa

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

UTM: Ø: 363300, N: 7138500

VERDI: B, Hoh: 340-400 moh

Areal: 58,9daa

Sørvestvendt liten bekkedal med frodig granskog. Blåbær- og småbregneskog dominerer med flekker av høgstaudeskog og lågurtskog. Flere bergvegger og bratte små hjel finnes langs bekken. Granskogen er tidligere påvirket av hogstinnngrep, men finnes noe død ved i alle nedbrytningsstadier og en god del gamle grove trær. Fuktig lokalmiljø, flere gamle trær og en del død ved, noe mer nøkkelelementer enn i området ellers gir verdi B (Viktig).

5 Bjørndalen

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

UTM: Ø: 363500, N: 7137800

VERDI: A, Hoh: 320-400 moh

Areal: 467,6daa

Bjørndalen er tidligere vurdert som et verneverdig skogområde, se Miljøfaglig utredning rapport 1998: 1 (Gaarder 1998a), og avgrensningen av kjerneområdet stemmer i hovedtrekk overens med avgrensningen foreslått av Gaarder (1998a). Beskrivelsen under gjengir de viktigste punktene fra beskrivelsen av Bjørndalen:

Granskog dominerer i dalføret, og gran danner stort sett skoggrensa. I den sørvendte dalsida er det også er stort innslag og lokal dominans av lauvtrær. Vanlig bjørk er vanligst, men det forekommer også en del gråor, selje, rogn og i tillegg 3-4 almetrær. I østre og dels vestlige deler av undersøkelsesområdet er det dominans av blåbærgranskog, men i sentrale deler av området dominerer til gjengjeld høgproduktiv småbregne-, storbregne- og høgstaudegranskog. Det klimatiske gunstigste partiet i den sørvendte lia har innslag av høgtliggende gråor-almeskog. Særlig i den sørvendte lia, men til dels også i den nordvendte er det flekker med ganske åpne høgstaudeenger der skogen tydelig har problemer med å etablere seg. Av karplanter kan nevnes funn av myske i almebestandet. For øvrig forekommer høgstaudeer som fjellburkne, kvitblattistel, sumphaukeskjegg, tyrihjel, krattmjølke, skogsvinerot, stornesle, strutseving og kranskonvall i høgstaudeengene. På rike myrsig vokser bl.a. fjellfrøstjerne, gulstarr, klubbstarr og svarttopp.

I den sørvendte lia er det ganske godt utviklet lungenever-samfunn på lauvtrærne. Overraskende er funn av den sårbare fossenever på selje i åpen høgstaudeeng, en regnskogsart som tidligere knapt var påvist i fjellskog i Norge. På gamle grantrær nær bekken vokste kravfulle skorpelav, bl.a. langnål og *Bactrospora corticola* sparsomt. Et par funn av hensynskrevende vedboende sopp (svartsonekjuke og duftskinn) ble gjort i dalføret. Av interesse er også lokalt god forekomst av vokssopp og rødskevessopp på de åpne, tydelig kalkrike skogsengene på sørsiden av dalen. Skogen er i aldersfase med lokalt tendenser til oppløsningsfase i den sørvendte lia. Det er en del grov fjellgran i den sørvendte lia. Det forekommer noe dødt trevirke, både av gran og lauvtrær, men det var lite å finne av granlæger i sine nedbrytningsfaser. Det ble funnet ganske jevnt spredt med gamle stubber i området, all skogen i Bjørndalen har trolig vært gjennomhogd tidligere. Det kan likevel ikke utelukkes at det har vært noe kontinuitet i dødt trevirke i lengre tid i dalføret. Granskogen er til dels kompakt langs bekken og i den nordvendte lia, mens skogen er mer oppbrutt i den sørvendte lia og i de mer høytliggende, østlige delene av området. Totalt sett vurderes Bjørndalen som et velarrondert område med gammel granskog upåvirket av nyere inngrep. Forekomsten av høgproduktive vegetasjonstyper, signalarter og dels rødlistearter er god. Flere av de registrerte artene har få tidligere funn i fjellskog. Som verneverdig skogområde vurderer Gaarder (1998a) verdien som

regional (**), og verdien blir ikke høyere bl.a. på grunn av liten størrelse. Som kjerneområde må Bjørndalen vurderes som en svært viktig lokalitet.

6 Reinsetta N

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

UTM: Ø: 361700, N: 7136400

VERDI: C, Hoh: 360-400 moh

Areal: 47,4daa

Kjerneområdet består av en nordvendt lise og en bekkedal. Skogen er frisk og fuktig, med dominans av høgstaudevegetasjon. Skogen er gammel og inneholder ganske mye dødt trevirke. Imidlertid er kontinuiteten lav, da skogen er hardt påvirket av gamle hogster. Lokaliteten representerer en frisk og fuktig, grovvokst gammelskog med betydelig utviklingspotensiale med hensyn på biologiske verdier. Foreløpig vurderes verdien som lokal (verdi C).

7 Sildtangen

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

UTM: Ø: 360700, N: 7136400

VERDI: B, Hoh: 320-380 moh

Areal: 185,2daa

Område med gammel granskog med betydelig antall (svært) gamle grantrær. Området er ikke urskogsnaert, men har stedvis høy konsentrasjon av elementer knyttet til gammel naturskog (som tydelig gamle trær og død ved i flere nedbrytningsstadier). En god del svært grove, sterkt nedbrutte granlæger ble funnet. Skogen er hovedsakelig i oppløsnings- og foryngelsesfase. Øst i området kommer (særlig myr-) vegetasjonen i kontakt med underliggende amfibolitt. Her ble det funnet godt utviklet basifil vegetasjon med bl.a. stortveblad, klubbestarr, fjelltistel, brudespore, skogmarihånd, gulstarr, svarttopp, bredmyrull og jåblom. Totalt sett er området verdifullt, med god spredning av naturverdier, både knyttet til naturtilstand og rikhet. Området vurderes som regionalt viktig (verdi B).

8 Djupbukta

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

UTM: Ø: 359000, N: 7135700

VERDI: B, Hoh: 310-380 moh

Areal: 205,9daa

Langsmal, nordvestvendt brattskråning som strekker seg fra Djupbukta i Øyster-Bangsjøen og sørvestover opp mot fjellet. Flere søkk, delvis med bekker, faller ned skrenten. Terrenget slakner brått av i bunnen og drenerer via en bekkedal ned til Djupbukta i nordøst. Store deler er høyproduktiv skog av frodig og rik høgstaude- og storbregnetype. Ganske store arealer, særlig i den sørvestre delen, består av struttende, glissent tresatte enger av høgstauder og store bregner. Mindre partier småbregneskog inngår også, mest i nordøstre del opp fra vannkanten, der det er mye grov stein i skogbunnen. Søkket i bunnen av skrenten har mye intermediærrik gransumpskog (skogsnelle, sumphaukeskjegg). Gran dominerer, med sparsomt og spredt innslag av rogn og bjørk. Karplantefloraen er rik, med bl.a. storklokke, myskegras, strutseving, skogburkne, kranskonvall,

skogstjerneblom, turt, fjellfiol, blå rapp og brudespore. Skogen er for en stor del gammel, storvokst naturskog i aldersfase. Trærne er gjennomgående uvanlig grovdimensjonerte, med vanlig dbh rundt 45-65 cm, en del trær når opp i 70-80 cm. Alder anslås til opptil 180-220 år på herskende generasjon. Det virker som de eldste aldersklassene mangler i stor grad. Skogbildet er oftest nokså homogent med bare svak til moderat flersjiktning. Det er tydeligvis vanskelige foryngelsesforhold på høgstaudemarka og under de store granene. Stedvis er det ganske stor avstand mellom trærne i høgstaudeengene. Flekkvis fordelt finnes en del granlæger, men nesten utelukkende ferske og middels nedbrutte stadier, og for det meste i form av rotvelter. Det ble sett få stubber, men dette skyldes mer rask nedbrytning enn lav påvirkningsgrad. Mye av skogen vil trolig ganske raskt gå inn i en fase med økende dødved-dannelse og sammenbruddsfase. Mindre deler har et mer heterogent og sjiktet preg, mest på steder med mye stein og ustabil mark. Sumpskogen i bunnen har et mer seintvoksende preg, med spinklere dimensjoner selv om alderen trolig er omtrent den samme som i lia. Heller ikke denne skogen er spesielt bra sjiktet. Området har et fuktig og beskyttet preg, med utpreget humid skogklima. Det er bl.a. rikelig med gubbeskjegg mange steder.

9 Tjern 358

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

UTM: Ø: 357800, N: 7135500

VERDI: B, Hoh: 340-360 moh

Areal: 70,6daa

Inne i det administrativt vernete området ligger her et parti gammel granskog i sørvestvendte, små bekkedaler. Skogen er rik, med veksling mellom høgstaude-, storbregne- og småbregnetype, samt mindre arealer blåbærskog og i bunnen også litt sumpskog. Noen av søkkene har kalkskogspreg (bl.a. med stortveblad). Rike fuksig/småmyrer inngår også. Området har gammel naturskog i aldersfase, med et kompakt og middels godt sjiktet skogbilde. Det er god spredning på alder og dimensjoner. Ei gran på rundt 60 cm dbh ble boret til rundt 230 år, et tre som er representativt for de eldste og største granene i området. Enkelte steder har det «gått hull på skogen» og dannet seg glenner med ansamling av læger etter lokale sammenbrudd. Jevnt over er det en god del granlæger, men flekkvis fordelt og mest i ferske og middels nedbrutte stadier. I motsetning til det meste av Bangdals-regionen er det i tillegg også en og annen sterkt nedbrutt granlåg. Det er dermed bevart en viss dødvedkontinuitet i større grad enn mye av skogen ellers i denne regionen, som ellers er så hardt påvirket av gjennomhogster i «engelskbruk-perioden».

10 Djupbukt fjellet V

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog

UTM: Ø: 357000, N: 7134600

VERDI: C, Hoh: 320-400 moh

Areal: 111,6daa

Dette partiet utgjøres av ei nordvestvendt bratt li med en grunt innskåret bekkedal i vestlige del. For det meste er skogen en middels rik utforming av fuktig storbregnekog, samt også litt småbregneskog. Bunnsubstratet er ganske grovt og steinete. Gran dominerer. Dette er eldre naturskog i aldersfase, ganske kompakt og med nokså homogent skogbilde dominert av grove, høyreiste trær. Trealder ligger trolig rundt 150-170 år. Noen spredte, temmelig gamle trær, samt også gadd og høgstubber

inngår sparsomt. Stedvis er det dannet en del ferske og middels nedbrutte granlæger (mest rotvelter), men kontinuiteten er lav.

11 Midter-Bangsjøen S

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:355200, N:7134000

VERDI: C, Hoh: 320-380 moh

Areal: 87,1daa

Området består av nedre del av en markert nordvestvendt bekkedal, samt ei vest- til nordvendt liside ned mot Midter-Bangsjøen. En fuktig og relativt fattig utforming av storbregneskog der det bl.a. inngår mye skogsnelle dominerer mye av området. Skogbilde og -tilstand er mye som kjerneområde 6, dvs. eldre, storvokst granskog i aldersfase og med et ganske kompakt skogbilde, men sjiktningen er noe bedre her. Stedvis er det en del læger, bl.a. finnes noen partier i begynnende sammenbruddsfase. Kontinuiteten er imidlertid svak.

12 Granbardalen og Svartsautjønn Ø

Naturtype: Kalkskog - Kalkgranskog

UTM: Ø: 642800, N: 7134800

VERDI: B, Hoh: 320-400 moh

Areal: 383,1daa

Kjerneområdet består av et stort skogområde. Ved nøkkelbiotopundersøkelsen ble det figurert ut flere mindre arealer, men verdiene er såpass sammenhengende at vi i sammenheng med verneregistreringen har valgt å operere med ett stort kjerneområde. Berggrunnen i området består dels av gneis som fører amfibol, og dels av skifer med kalksteinslag. Vegetasjonen i det meste av området viser høyt innslag av basifile arter. Dette gjelder både skog-, myr- og bergveggvegetasjon. Bl.a. finnes arter som taggbregne, grønneburkne, rødsildre og gulsildre, samt gulstarr, breimyrull etc. i myrene. Potensialet for mer kravfulle karplanter er godt, men lokaliteten ble ganske overflatisk registrert. Granskogen er gammel, og med et visst naturskogspreg. Imidlertid er tettheten av særlig viktige skogstrukturer som læger og spesielt gamle trær ganske lav i deler av området. Lokaliteten representerer en godt utviklet rik og gammel barskog, men verdiene vil øke ytterligere ettersom gammelskogsstrukturene utvikles bedre. I dag verdisettes lokaliteten som regionalt viktig (verdi B).

13 Damkjølen V

Naturtype: Kalkskog - Frisk kalkfuruskog

UTM: Ø: 642100, N: 7133600

VERDI: B, Hoh: 320-400 moh

Areal: 106daa

Vestvendt frodig liside og flatere rike myrpartier mot Bangsjøen. Skogen i lisiden under Damkjølen består av frodig storvokst høgstaudegranskog som går over i småbregneskog i de øverste partiene. Det finnes noen bergvegger og en del ferske læger i lia. Mot vannet er skogen er det et større innslag av rikmyrer med bjørke- og vierkratt. Enkelte granholt finnes på tørrere mark. Flere krevende karplanter som brudespore og stortveblad er registrert på myrene. Rik produktiv skog med stort innslag av rikmyr, spredt med død ved, signalarter og gamle trær gir verdi B (Viktig).

Vedlegg 4. Bruk av naturmangfoldloven §§ 8-12 i utformingen av forvaltningsplanen

Dette vedlegget beskriver hvordan naturmangfoldloven har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8-12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Bangsjøan er beskrevet i kapittel 1 og 4. Denne kunnskapen er bakgrunnen for utformingen av forvaltningsutfordringer og oppsynsplan i kapittel 5.2 og 5.3, samt retningslinjene for brukerinteresser i kapittel 5.4. Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området har FMNT vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Bangsjøan er godt. Føre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Oppsynsplanen i kapittel 5.3 er utarbeidet for å kunne vurdere utviklingen av verneverdiene i naturreservatet. Ved å føre oppsyn med bruken av området parallelt med tilstanden til naturverdiene, vil en kunne gi en vurdering av den samlede belastningen på økosystemet, etter prinsippet i naturmangfoldloven § 10. Dette vil også kunne bli en viktig del av det fremtidige kunnskapsgrunnlaget om økosystemets robusthet, og bør vurderes ved en eventuell revidering av forvaltningsplanen.

Prinsippene i §§ 11 og 12 har blitt lagt til grunn i utformingen av retningslinjer for brukerinteresser i kapittel 5.4. Disse prinsippene går ut på at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse (§ 11), og at en skal bruke de teknikker og driftsmetoder som gir minst belastning på naturmangfoldet (§ 12). Retningslinjene i forvaltningsplanen pålegger ikke brukerinteressene direkte ekstra kostnader slik FMNT ser det, men det står blant annet spesifisert at en vil kunne få krav om utbedring dersom en gjør skade på naturmangfoldet gjennom en annen driftsform enn det som står spesifisert i forvaltningsplanen. Det vil også kunne bli et krav, ved en eventuell dispensasjon fra verneforskriften, om at en bestemt teknikk eller driftsmetode skal benyttes for å gjøre minst mulig skade på naturen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 vil også bli vurdert under behandlingen av dispensasjonssaker.

